

**Werkplaats Groen Gas
en Hubs delen ervaring
en learnings**

financiert de
energietransitie

1

Willem Dubbelman
Manager Project Financiering
06 5140 6442
Willem.Dubbelman@energiefondsoverijssel.nl

Persoonlijk

51 jaar, geboren in Breda
Getrouwd met Haikie, 3 kinderen en
woonachtig in Almelo
Studie: Milieumanagement Wageningen
Universiteit

2

Inhoud

- **Energiefonds Overijssel**
- **EFO - Start Green ervaring**
- **Evaluatie – Vergisters**
- **Evaluatie – Hubs en Netwerken**
- **Vragen**

3

StartGreen Capital

Als één van de grootste impactfondsmanagers van Nederland heeft StartGreen sinds 2006 al meer dan 300 duurzame ondernemers en energieprojecten gefinancierd. StartGreen beheert meerdere fondsen:

Activiteit	Fondsmanagement				
					INVEDOR
Klanten	Banken, (regionale) overheden, family offices & business angels.				Particulieren, business angels & family offices
Oprichtingsjaar (status)	2006/2007 (gesloten)	2012 (open)	2014 (open)	2019 (open)	2012 (open)
Fondsgrootte	€15M	€330M	€85M	€40M	>€100M verstrekt door de crowd
Producten	Equity, converteerbare lening (CL)	Equity, CL (achtergestelde) lening, garantie	Equity, CL, achtergestelde lening	Equity, CL, SAFE	Equity, CL, (achtergestelde) lening
Ticketgrootte	€250K-€2M	€200K-€15M	€250K-€7M	€250K-€3M	€100K-€5M (> €5M met prospectus of HNW)
Domein	Energietransitie, circulaire economie, cleantech	Energietransitie & circulaire economie	Energietransitie, circulaire economie, duurzame mobiliteit	Diversiteit & inclusiviteit, sectorbreed	Energietransitie, circulaire economie, diversiteit & inclusiviteit
Type bedrijf	Start-ups	Start-ups, scale-ups, projecten	Start-ups, scale-ups, projecten	Start-ups, scale-ups	MKB, scale-ups, energieprojecten, zorgondernemingen, duurzaam vastgoed
Geografie	Geheel Nederland	Overijssel	Noord-Holland	Geheel Nederland (+ EU met co-investeerder)	Geheel Nederland
Toezicht	AIFMD	MIFID II	AIFMD	AIFMD	ECSPR / MIFID II
SDG-focus					

4

Energiefonds Overijssel

Doel

- Ergieneutraal Overijssel in 2050

Focus

- Energieopwekking
- Energiebesparing
- Circulariteit

Middelen

- Leningen (achtergesteld of senior, min. €1M, bij stabiele kasstromen)
- Participaties (deelneming in aandelen, min. €100K)
- Converteerbare leningen (min. €100K*)

5

RESULTATEN ENERGIEFONDS OVERIJSSSEL 2023

OMVANG HUIDIGE PORTEFEUILLE € 265 MILJOEN

VERMINDERING VAN CO₂-UITSTOOT

MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT

FINANCIERINGEN IN 2023

(incl. bouwdepot)

€51 MILJOEN

TOTAAL AANTAL VERSTREKTE FINANCIERINGEN

Totaal t/m 31-12-2023

108

INVESTMENT OPPORTUNITIES PER STATUS

op 31-12-2023

78

GEFINANCIERD TOT NU TOE

(incl. bouwdepot)

€344 MILJOEN

(ACHTERGESTELDE) LENINGEN

EXIT/CONVERSIE

PARTICIPATIES/CONVERTEERBARE LENINGEN

WERKGELEGENHEID IN OVERIJSSSEL (IN FTE)

6

EFO en Startgreen ervaring met Vergisters

Agro Energie Hardenberg

- ± 20 miljoen m³ biogas productie.
- Co vergister die groen gas, elektriciteit en warmte levert
- Gefinancierd met 2,5 miljoen EFO (AGL) en Rabobank (Senior)

Sustenso PDENH

- Co vergister met ± €12 miljoen m³ biogas productie,
- Gefinancierd met PDENH (AGL) en Rabobank (Senior)

Co-vergisters crowd funding

- Groen Gas Brabant ± 13 miljoen m³ biogas productie, Agro Giethoorn, Peters Biogas, Groen Gas Van Eijck

Boerderijvergisters

- Groen Gas Kampen, Broekhuis Koegas, Groengas Twenterand, Biogas Hoge Hexel, Last Groene Energie en Future Biogas

EFO en Startgreen ervaring met Biogas Netwerken

Oxe Geeft Gas

- Netwerk met vijf boeren die lokaal vergisten en het biogas leveren aan ForFarmers en GD

Biogas Netwerk Twente

- Transport en opwerking van biogas van grote varkenshouder

Cogas Duurzaam

- Transport van biogas naar een tuinder en Chemisch bedrijf Byk Cera
- Op dit moment in ontwikkeling: Hub Ane, uitbreiding Oxe Geeft Gas, Twenterand, Hof van Twente en ± 10 andere projecten in Overijssel

Evaluatie – Vergisters (1/2)

Organisatie

- Ondernemers met sterk commitment en gevoel voor techniek lijken het meest succesvol
- Operators in loondienst lijken minder geschikt voor het bedienen van kleinere vergisters

Commercieel

- Het komt voor dat de groengas afzet niet gekoppeld is aan de SDE-subsidie

Technisch

- Goede ervaring m.b.t. service en kwaliteit van grote partijen zoals bv *Biogas + Systems* en *Host*
- Minder goede ervaringen met kleinere innovatieve partijen

Evaluatie – Vergisters (2/2)

Structuur

- Ondanks keuze voor SPV, toch vaak niet toegestane overboekingen naar het agrarische bedrijf
- Inter-company kosten zoals arbeid, elektriciteit worden niet altijd goed verrekend

Financieel

- Prijzen van elektriciteit en co-producten kunnen sterk stijgen (zijn soms met factor 10), dit heeft grote impact op de productie en de kosten

Operationeel

- Dagverse mest levert de beste productie. Aangeleverde mest die lang in de mestput heeft gezeten levert vaak niet meer dan de helft van dagverse mest
 - Dit zorgt dus ook voor de helft van het gas, met dezelfde kosten
- Vakmanschap cruciaal voor goede operatie

Evaluatie – Hubs en netwerken (1/2)

Organisatie

- Er is veel kennis en ervaring nodig om een hub (de organisatie) op een goede manier op te zetten, te exploiteren en verder te ontwikkelen
- Een sterke partij die samenwerkt met boeren geeft een stabiele basis voor een hub
- Zeggenschap bij alleen boeren, ondersteund consultants, EFO, gemeenten en ingehuurd projectleiders geven een onvoldoende solide basis voor een goed geleid en slagvaardig bedrijf
- Verwarring en verwachting tussen boeren en andere partijen leiden snel tot conflicten

Financieel

- Tijdslijnen, CAPEX en kasstromen zijn vooraf moeilijk in te schatten. Dit vraagt om veel eigen vermogen en mogelijkheid en bereidheid om bij te storten door aandeelhouders. Dit beperkt ook de leencapaciteit
- Voorbereiding duurt lang en is kostbaar. Grote kans dat projecten niet van de grond komen zonder sterke commitment vooraf

Evaluatie – Hubs en netwerken (2/2)

Operationeel

- Het produceren van biogas is een vak dat niet iedereen in de vingers heeft
Operators presteren heel verschillend
- Een zware incentive helpt bij het realiseren van een goede productie

Vragen / gesprek

